

3. Att leda samtal

För ett framgångsrikt kollegialt arbete behövs en person som leder samtal och diskussioner och det finns givetvis några saker att tänka på när man leder samtal, oavsett vilken modell man använder.

Förberedelser inför samtalen

Det är viktigt att du som samtalsledare känner dig trygg med materialet/innehållet och att du kan situationsanpassa efter gruppens behov, att till viss del kunna improvisera efter situationer som kan uppstå. Dokumentationen är också viktig. Hur givande samtalet än kan kännas just i stunden, så kan det lätt mynna ut i "mycket snack – liten verkstad" om ingen dokumentation görs. Fundera på hur den kan göras på bästa sätt och av dem.

Förslag på samtalsövningar

1. Övning: En generell samtalsmodell

Utse en samtalsledare, en sekreterare och en tidtagare. Använd till exempel födelsedatum: först på året leder samtalet, den som fyller år närmast antecknar och den som fyller år sist håller tiden.

1. Låt alla reflektera cirka tre minuter utifrån det ni läst, eller utifrån den fråga ni ska samtala om.
 2. Gör en runda: låt var och en berätta om sina reflektioner.
 3. Samtalsledaren väljer ut något innehåll från det som sagts och samtalet fortsätter därifrån.
 4. Fritt samtal.
 5. När det är fem minuter kvar av mötestiden sammanfattar den som antecknat.
-

6. Gör en avslutande runda, där var och en kan justera, lägga till eller dra ifrån i sammanfattningen.

7. Avsluta samtalet.

2. Övning: Akvarium

1. Tyst individuellt kort skrivande: utifrån en vald frågeställning, vad skulle du vilja tala med andra om?
2. Ta med anteckningarna och gör en inre ring med halva gruppen (grupp A) och en yttre ring med andra halvan av gruppen (grupp B). Grupp A diskuterar en av frågeställningarna i fem minuter, fördela talutrymmet mellan er. Det är OK att det blir tyst ibland. Grupp B lyssnar och noterar vad de hör.
3. Grupperna byter plats. Grupp B fortsätter samtalet och kopplar till det de hört. Grupp A lyssnar och noterar vad de hör.
4. Upprepa ett par gånger.

3. Övning: Ett sätt att samtala om en lektion

Gruppen behöver ha möjlighet att skriva så att alla ser så välj en sekreterare som skriver på exempelvis dator med projektor, blädderblock eller whiteboard.

1. Alla i gruppen presenterar kort sin senaste lektion som kortfattat dokumenteras synligt av sekreteraren.
2. Var och en röstar på den lektion hen helst vill fördjupa dig i.
3. Den valda lektionen presenteras utförligt.
4. Gruppen ställer klagörande frågor.
5. Alla reflekterar tyst: Vilka stödstrukturer kan du hitta i den lektion som beskrivits? Hur lade läraren upp lektionen för att på olika sätt stötta elevernas lärande?
6. Gör en lista på lektionsägarens stödstrukturer.

7. Gör en annan på de stödstrukturer gruppen kommit på.
8. Lista ytterligare stödstrukturer. Om läraren fick göra om lektionen med exakt samma förutsättningar, vilka ytterligare stödstrukturer skulle kunna läggas till?

4. Övning: Kollegahandledning – dilemma

1. En samtalsledare och en protokollförare utses.
2. Gå en runda: varje deltagare presenterar ett dilemma.
3. Gruppen väljer ett dilemma att fördjupa sig i.
4. Dilemmaägaren berättar, inga frågor får ställas.
5. En runda: alla får ställa en fråga i taget tills alla är nöjda (eventuellt flera varv). Poängtera att man inte får ställa frågor som är förtäckta råd, alltså "Hade du kunnat göra så här i stället?".
6. Kort reflektionsstund, alla antecknar. Var och en formulerar därefter sin syn på dilemmat.
7. En runda med råd och tankar från kollegorna.
8. Dilemmaägaren berättar hur hen vill gå vidare och reflekterar eventuellt kring råden hen fått.
9. Samtalsledaren och gruppen funderar över hur denna gång fungerade och vad som eventuellt behövs för att göra samtalet mer givande nästa gång.

Film om kollegial handledning

I Skolverkets film om kollegial handledning lyfter psykologen Helena Pokka fram olika perspektiv på att handleda och leda samtal i det kollegiala arbetet. I filmen utgår hon från Skolverkets moduler i Läslyftet som exempel, men filmen är relevant för alla som leder någon form av kollegialt lärande på vetenskaplig grund. [Se filmen här.](#)